

Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'nin Türk Kültürüne Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Adaptation of Feedback Literacy Behavior Scale to Turkish Culture: Validity and Reliability Study

Hikmet Beyza Yakıcı, Zehra Atbaşı

Yazar Bilgileri

Hikmet Beyza Yakıcı
Arş. Gör., Necmettin Erbakan
Üniversitesi, Özel Eğitim,
hbeyzayakici@gmail.com

Zehra Atbaşı
Doç. Dr., Necmettin Erbakan
Üniversitesi, Özel Eğitim,
zehrasutcu@gmail.com

ÖZ

Bu araştırmanın amacı Dawson vd. (2024) tarafından geliştirilen Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanmasıdır. Araştırmanın çalışma grubu 268 kadın (%70,2) ve 114 erkek (%29,8) olmak üzere toplam 382 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, doğrulayıcı faktör analizi, açımlayıcı faktör analizi, güvenirlik analizi ve korelasyon katsayısı analizlerini gerçekleştirmek için SPSS, Jamovi ve AMOS paket programları kullanılmıştır. Ölçek eş geçerliği için Geri Bildirim Oryantasyon Ölçeği kullanılmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi ve açımlayıcı faktör analizinin ardından ölçeğin faktör yüklerinin uygun aralıklarda olduğu ve 24 madde, 5 alt boyuttan oluştuğu sonucu elde edilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığı için Cronbach's Alpha ve Mc Donald's Omega katsayıları incelenmiştir ve geri bildirim işleme alt boyutu için $\alpha=.87$, $\omega=.92$, geri bildirim anlamlandırma alt boyutu için $\alpha=.83$, $\omega=.88$, geri bildirim kullanma alt boyutu için $\alpha=.86$, $\omega=.90$, geri bildirim sunma alt boyutu için $\alpha=.84$, $\omega=.87$, geri bildirim karşı duygusal tepkileri yönetme alt boyutu için $\alpha=.87$, $\omega=.86$ ve toplam puan için $\alpha=.95$, $\omega=.97$ olarak elde edilmiştir. Bu çalışmada Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir olduğu sonucu elde edilmiştir.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler
Geri bildirim okuryazarlığı
davranışı
Geri bildirim
Geçerlik
Güvenirlik

Keywords
Feedback literacy behaviour
Feedback
Validity
Reliability

Makale Geçmişi
Geliş: 02.03.2025
Kabul: 15.09.2025

ABSTRACT

The aim of this study is to adapt the Feedback Literacy Behaviour Scale developed by Dawson et al. (2024) to Turkish culture. The study group of the research consisted of 382 university students, including 268 female (70.2%) and 114 male (29.8%). SPSS, Jamovi and AMOS software packages were used to perform descriptive statistics, exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis, reliability analysis and Pearson correlation coefficient analyses. Feedback Orientation Scale was used for scale co-validity. As a result of confirmatory factor analysis and exploration factor analysis, it was concluded that the factor loadings of the scale were in appropriate ranges and consisted of 24 items and 5 sub-dimensions. Cronbach's Alpha and Mc Donald's Omega coefficients were examined for the internal consistency of the scale, and $\alpha=.87$, $\omega=.92$ for the feedback processing sub-dimension, $\alpha=.83$, $\omega=.88$ for the feedback interpretation sub-dimension, $\alpha=.86$, $\omega=.90$ for the feedback use sub-dimension, and $\alpha=.84$, $\omega=.87$ for the feedback presentation sub-dimension $\alpha=.84$, $\omega=.87$, for the managing emotional responses to feedback sub-dimension $\alpha=.87$, $\omega=.86$, and for the total score $\alpha=.95$, $\omega=.97$. In this study, it was concluded that the Turkish form of the Feedback Literacy Behaviour Scale was valid and reliable.

Makale Türü

Araştırma

Önerilen Atıf Yakıcı, H. B. & Atbaşı, Z. (2025). Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *TEBD*, 23(3), 2479-2497. <https://doi.org/10.37217/tebd.1649815>

Giriş

Geri bildirim, bireylerin öğrenme süreçlerini geliştirmede kritik bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, bireylerin geri bildirim alma, anlama ve uygulama becerilerini değerlendiren ölçme araçlarının kültürel uyarlamaları büyük önem taşımaktadır. Öğrencilere verilen geri bildirim güçlü olabilir ancak geri bildirimin etkileri öğrencilerin geri bildirim alma ve uygulamasına bağlıdır. Dawson vd. (2024), öğrencilerin geri bildirim en iyi şekilde kullanmalarına nasıl yardımcı olunabileceğini anlamak amacıyla geri bildirim okuryazarlığı kavramı ile ilgili araştırmalar yapıldığını ifade etmektedirler. Alanyazın incelendiğinde son yıllarda öğrencilerin geri bildirim en iyi şekilde kullanmalarına nasıl yardımcı olunabileceğini anlamak amacıyla geri bildirim okuryazarlığı kavramı ile ilgili araştırmalar yapıldığı görülmektedir (Dawson vd., 2024). Geri bildirimin öğrenciler tarafından etkili olarak kullanıldığında eğitimdeki en güçlü etkilerden birine sahip olduğu ifade edilmektedir (Wisniewski vd., 2019). Ancak geri bildirim öğrenci üzerinde beklenen etkiyi oluşturmadığında faydası daha az etkili olan ve dolayısıyla tatmin edici olmayan bir unsur hâline gelebilmektedir. Geri bildirimde bulunan eğitimcilerin ise öğrencilerin geri bildirimleri dikkate almaması ya da istenilen etkiyi sağlamaması nedeniyle hayal kırıklığı yaşayabildikleri belirtilmektedir (Winstone vd., 2017).

Geri bildirim en genel hâliyle eğitimciler tarafından öğrencilere yaptıkları çalışmaları, ödevleri ya da sınavları hakkında verilen bilgiler olarak ifade edilmektedir (Boud ve Molloy, 2013). Geri bildirim dört türe ayrılmaktadır. Bu türler görev, süreç, öz düzenleme ve kişisel geri bildirimdir. Görev geri bildirim, öğrencinin yaptığı işin doğruluğunu değerlendirir ve konuya ilişkin ek bilgi ya da yönergeler sunar. Süreç geri bildirim, görevin nasıl tamamlandığına ve bilginin nasıl öğrenildiğine odaklanır. Öz düzenleme geri bildirim, öğrencinin neyi bilip bilmediğini fark etmesine yardımcı olur ve üstbilişsel farkındalığını artırır. Kişisel geri bildirim ise öğrencinin yaptığı işle ilgili değerlendirme yapmak yerine doğrudan kişiliğine yönelik ifadeler içerir (Hattie ve Timperley, 2007).

Carless ve Boud (2018), geri bildirim yalnızca bir değerlendirme aracı olarak değil, öğrencilerin aktif katılımını ve öğrenmeyi derinleştirmeyi amaçlayan bir öğrenme süreci olarak tanımlamaktadır. Bu çerçevede geri bildirim, öğrenci ve öğretici arasında karşılıklı anlam kurmayı içeren etkileşimsel bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Winstone ve Carless (2019) ise etkili geri bildirimin yalnızca verilmesiyle sınırlı olmadığını aynı zamanda öğrencilerin bu geri bildirim alma, anlama, yorumlama ve uygulama süreçlerinin pedagojik olarak yapılandırılmasının gerekli olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda, son yıllarda alanyazında önem kazanan geri bildirim okuryazarlığı (feedback literacy) (Molloy vd., 2020) ve geri bildirim arama davranışı (feedback-seeking behaviour) gibi kavramlar, öğrencilerin geri bildirim süreçlerine etkin biçimde katılımını önceleyen çağdaş yaklaşımlar temelinde ortaya çıkmıştır.

Son yıllarda geri bildirim okuryazarlığı, yükseköğretim alanında gerçekleştirilen araştırmalarda öğrenci başarısını ve öğrenme sürecini destekleyen önemli bir kavram olarak öne çıkmaktadır. Geri bildirim okuryazarlığı kavramı son yıllarda yapılan çalışmalar ile yükseköğretim alanyazında önemli bir kavram hâline gelmiştir. Geri bildirim okuryazarlığı, öğrencilerin geri bildirimle etkileşime girmek için ihtiyaç duydukları geri bildirim süreçlerini kullanma, anlama ve bunlardan yararlanma yeteneklerini kavramsallaştırmak olarak ifade edilmektedir (Carless ve Boud, 2018; Molloy vd., 2020). Geri bildirim okuryazarlığı, temel olarak öğrencilerin geri bildirim süreçlerinden faydalanmaları için neler yapmaları gerektiğini anlamaya odaklanmaktadır. Geri bildirim okuryazarlığı, savunucuları tarafından kendi başına değerli bir sonuç olmasının yanı sıra öğrencilerin geri bildirimle etkileşime girmelerine ve nihayetinde öğrenmelerini geliştirmelerine de destek olabilecek bir unsur olarak görülmektedir (Dawson vd., 2024). Eğitimciler ve öğrenciler, geri bildirim okuryazarlığının; geri bildirim sürecine yönelik diyalogların desteklenmesi, programda öz değerlendirme ve akran geri bildirimi gibi etkinliklere yer verilmesi ve öğrencilerin aldıkları geri bildirimleri tartışabilecekleri ortamların sağlanması yoluyla geliştirilebileceğini ifade etmektedir (Carless ve Boud, 2018).

Etkili bir geri bildirim sürecinde, eğitimciler ve öğrenciler arasında sorumluluğun paylaşılması, özellikle öğrencilerin alınan geri bildirimi uygulaması, geri bildirim okuryazarlığı kavramı açısından oldukça önemlidir (Carless ve Winstone, 2020). Carless ve Boud'a (2018) göre öğrenci geri bildirim okuryazarlığı dört temel bileşene sahiptir. Bu bileşenler geri bildirimi takdir etmek, yargılarda bulunmak, etkiyi yönetmek ve harekete geçmek olarak belirtilmektedir. Geri bildirimi takdir etmek, öğrencilerin verilen geri bildirimin değerini fark ederek sürece aktif katılmalarını ifade eder. Yargılarda bulunmak, öğrencinin kendi ve başkalarının çalışmalarını değerlendirerek geri bildirimle ilgili bir sonuca varmasını kapsar. Etkiyi yönetmek, geri bildirim sürecinde ortaya çıkabilecek olumsuz duyguları tolere edebilmesini gerektirir. Harekete geçmek ise öğrencinin aldığı geri bildirim doğrultusunda somut adımlar atmasını ifade eder. Winstone ve Carless (2019) tarafından geliştirilen "geri bildirim kapasiteleri modeli", etkili geri bildirim süreci için öğrencinin geri bildirimin değerini tanıma, içeriğini anlama, kendi öğrenme hedefleriyle ilişkilendirme ve bu bilgiyi öğrenme süreçlerinde kullanma gibi dört temel kapasiteye sahip olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu yaklaşım, öğrenciyi pasif bir alıcı yerine geri bildirimin etkin bir kullanıcısı olarak konumlandırmaktadır. Molloy vd. (2020), geri bildirim okuryazarlığını; geri bildirimin öğrenmedeki rolünü kavrama, yüksek kaliteli geri bildirimi tanıma, alınan geri bildirimi yorumlama ve gelecek çalışmalarına uygulama becerisi gibi dört temel bileşen üzerinden tanımlamakta ve bu yetkinliğin öğrencinin akademik gelişimi açısından kritik bir rol oynadığını vurgulamaktadır.

Geri bildirim aktif bir süreçtir. Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği uygulanan geri bildirim etkililiğini ölçmeyi amaçlamaktadır ve öğrencilerden geri bildirim süreçlerinde neler yaptıkları hakkında bilgi alınması ölçeğin temelini oluşturmaktadır (Dawson vd., 2024). Öğrenci geri bildirim okuryazarlığı davranışı kavramının yükseköğretimde giderek artan bir ilgi gördüğü ancak bu konuda yapılan çalışmaların son yıllarda arttığı vurgulanmaktadır. Bu kavram ile ilgili yapılacak araştırmalara ihtiyaç duyulduğu da ifade edilmektedir (Han ve Xu, 2021). Alanyazın incelendiğinde geri bildirim okuryazarlığına yönelik uluslararası alanyazında oluşu gibi (Dong vd., 2023; Liao, 2021; Yu vd., 2022), Türk kültüründe de geliştirilmiş olan (Kartol ve Arslan, 2021; Yıldız vd., 2022) ölçme araçlarının olduğu görülmektedir. Günümüz eğitim ortamında, etkili geri bildirim süreçleri öğrencilerin öğrenme ve gelişim süreçlerinin temel taşlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Öğrencilerin geri bildirim algılama, değerlendirme ve uygulama becerilerini kapsayan geri bildirim okuryazarlığı, öğrenme süreçlerini daha verimli hâle getirdiği için eğitim-öğretim sürecinde kritik bir öneme sahiptir. Geri bildirim okuryazarlığı, öğrencilerin öğrenme süreçlerinde aktif rol almalarını destekleyen önemli bir beceri hâline gelmiştir. Ancak bu kavramı değerlendirmeye yönelik Türkçe ölçme araçlarının sınırlı olması, alanda geçerli ve güvenilir bir ölçeğe duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada geri bildirim okuryazarlığını ölçmeye yönelik mevcut bir ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması hem kuramsal hem de uygulamalı çalışmalara katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı Dawson vd. (2024) tarafından geliştirilen “The Feedback Literacy Behaviour” Ölçeği’nin Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği olarak Türkçeye çevrilmesi, uyarlanması, geçerliğinin ve güvenilirliğinin test edilmesidir.

Yöntem

Bu başlık altında araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, işlem ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada nicel araştırma deseni kullanılmıştır. Dawson vd. (2024) tarafından geliştirilmiş olan Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği’nin Türk kültürüne uyarlaması gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme ile seçilmiştir. Bu kapsamda, araştırmacıların İç Anadolu Bölgesi’nde olan bir üniversitede öğrenim gören ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden lisans öğrencileri çalışmaya dâhil edilmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubu, ölçüt örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Ölçüt örnekleme yönteminde çalışma grubunda olması gereken ölçüt önceden belirlenmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Araştırmada ölçüt üniversite öğrencisi olarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu 268 kadın (%70,2) ve 114 erkek (%29,8) olmak üzere toplam 382 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Yaş ortalaması 25,18’dir ($\bar{x}=25,18$,

ss=6,17). Öğrencilerin 114'ü (%29,8) birinci sınıf, 102'si (%26,7) ikinci sınıf, 122'si (%31,9) üçüncü sınıf ve 44'ü (%11,5) dördüncü sınıf öğrencisidir.

İşlem

Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği uyarlama çalışmaları için öncelikli ölçek makalesinde ilk isim olan Phillip Dawson ile e-posta yolu ile iletişime geçilmiştir. Phillip Dawson'dan ölçeğin Türkçeye çevrilmesi için gerekli izinler alınmıştır. Ölçek izni alındıktan sonra Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 12/07/2024 tarihli ve 2024/584 sayılı karar kapsamında onay alınmıştır. Ölçek maddeleri İngilizceden Türkçeye çevirisinin yapılabilmesi için üç dil uzmanına gönderilmiştir. Dil uzmanları tarafından ölçek maddelerinin Türkçeye çevirisi yapıldıktan sonra maddeler alanında uzman beş akademisyene e-posta yoluyla gönderilerek ölçek maddelerinin uygunluğu ile ilgili görüş ve önerileri alınmıştır. Gelen öneriler dikkate alınarak ölçek maddelerinin son hâli araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Elde edilen Türkçe ölçek formu ile veriler toplanmaya başlanmadan önce kırk beş üniversite öğrencisi ile pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonucunda katılımcılardan ve uzman görüşlerinden elde edilen geri bildirimler doğrultusunda bazı maddelerde dil bilgisi yönünden iyileştirmeler yapılmış, kültürel uyuma uygunluğu düşük bulunan birkaç ifade sadeleştirilmiş ve anlaşılabilirliği artırmak amacıyla bazı maddelerin ifadesi yeniden yapılandırılmıştır. Bu düzenlemeler sonucunda ölçek maddelerinin Türkçe formundaki son hâli oluşturulmuştur. Katılımcılara gönüllü onam formu ile bilgilendirme yapıldıktan sonra veriler çevrim içi olarak toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları olarak Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği, Geri Bildirim Yönelim Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği (GBODÖ)

Dawson vd. (2024) tarafından geliştirilen ölçek 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5'li Likert tipindedir. Ölçeğin orijinali beş alt boyuttan oluşmaktadır. Türk kültürüne uyarlaması yapılan Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği 24 soru ve beş alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçeğin alt boyutları "geri bildirim işleme", "geri bildirim anlamlandırma", "geri bildirim kullanma", "geri bildirim sunma" ve "geri bildirim karşı duygusal tepkileri yönetme" olarak ifade edilmiştir. Ölçeğin toplam puanı alınabilmektedir ve ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınan puanların artması geri bildirimin amacına uygun şekilde kullanıldığını ve anlaşıldığını ifade etmektedir. Ölçeğin orijinal formunda Cronbach-Alpha iç tutarlık katsayısının ve Mc Donald's Omega katsayısının, geri bildirim işleme alt boyutu için $\alpha=.66$, $\omega=.67$, geri bildirim anlamlandırma alt boyutu için $\alpha=.64$, $\omega=.64$, geri bildirim kullanma alt boyutu için $\alpha=.76$, $\omega=.76$, geri bildirim sunma alt boyutu için $\alpha=.69$, $\omega=.69$, geri bildirim karşı duygusal tepkileri yönetme alt boyutu için $\alpha=.81$, $\omega=.81$ olarak elde edilmiştir. Bu

araştırma için Cronbach-Alpha iç tutarlık katsayısının ve Mc Donald's Omega katsayısının, geri bildirim işleme alt boyutu için $\alpha=.87$, $\omega=.92$, geri bildirim anlamlandırma alt boyutu için $\alpha=.83$, $\omega=.88$, geri bildirim kullanma alt boyutu için $\alpha=.86$, $\omega=.90$, geri bildirim sunma alt boyutu için $\alpha=.84$, $\omega=.87$, geri bildirim karşı duygusal tepkileri yönetme alt boyutu için $\alpha=.87$, $\omega=.86$ ve toplam puan için $\alpha=.95$, $\omega=.97$, olarak elde edilmiştir.

Geri Bildirim Oryantasyon Ölçeği

Yang vd. (2014) tarafından geliştirilen ölçek Kartol ve Arslan (2021) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. Ölçek 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin dört alt boyutu vardır. Fayda alt boyutu $\alpha=.86$, Geri Bildirim Sorumluluğu alt boyutu $\alpha=.74$, Geri Bildirime Yönelik Sosyal Farkındalık $\alpha=.82$ ve Geri Bildirim Öz-Yeterliği $\alpha=.70$ olarak elde edilmiştir. Toplam Cronbach-Alpha değeri ise .90 olarak elde edilmiştir. Bu araştırma için toplam Cronbach-Alpha değeri .95, alt boyutları Cronbach-Alpha değerleri ise Fayda alt boyutu $\alpha=.82$, Geri Bildirim Sorumluluğu alt boyutu $\alpha=.86$, Geri Bildirime Yönelik Sosyal Farkındalık $\alpha=.92$ ve Geri Bildirim Öz-Yeterliği $\alpha=.88$ olarak elde edilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından katılımcıların yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi gibi bilgilerinin elde edilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel istatistikler, açıklayıcı faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi, güvenilirlik analizi ve Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Analizler SPSS, Jamovi ve AMOS paket programları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı faktör analizleri (AFA) SPSS ve Jamovi programlarıyla yapılırken doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ise model uyum indekslerini daha ayrıntılı biçimde değerlendirebilmek ve yapısal eşitlik modellemesine olanak tanınması nedeniyle AMOS programı kullanılarak yürütülmüştür. AMOS'un sağladığı grafiksel modelleme ve kapsamlı uyum ölçütleri, DFA sonuçlarının daha ayrıntılı raporlanmasına katkı sağlamıştır. Veri setinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla betimsel istatistikler kullanılmıştır. Ölçeğin orijinal ölçekte olduğu gibi beş alt boyutu olup olmadığının anlaşılması için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Güvenirlik analizi için ölçeğin iç tutarlılık düzeyinin hesaplanması SPSS programı kullanılarak Cronbach Alpha katsayısı ve JAMOVİ programı kullanılarak McDonald's omega katsayısı ile belirlenmiştir. Yapı geçerliği ise Geri Bildirim Oryantasyon Ölçeği ile elde edilmiş olan verilerle Pearson korelasyon katsayısı analizi yapılarak ölçülmüştür. Ölçek alt boyutlarının kendi aralarında Pearson korelasyon katsayısı analizi de gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Betimsel İstatistikler

Ölçek	Alt Boyut	N	$\bar{x}$	ss	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği	Geri Bildirimi İşleme	382	21,37	.17	-1,221	1,833
	Geri Bildirimi Anlamlandırma	382	16,90	.14	-1,116	1,728
	Geri Bildirimi Kullanma	382	20,76	.18	-.831	.472
	Geri Bildirimi Sunma	382	20,24	.18	-.736	.714
	Geri Bildirime Karşı Duygusal Tepkileri Yönetme	382	19,86	.19	-.754	.888
	Toplam Puan	382	99,15	.77	-.902	1,009
Geri Bildirim Yönelim Ölçeği	Fayda	382	21,73	.18	-1,389	2,385
	Geri Bildirim Sorumluluğu	382	20,63	.17	-.600	.044
	Geri Bildirime Yönelik Sosyal Farkındalık	382	21,08	.18	-.879	.567
	Geri Bildirim Öz-Yeterliği	382	20,54	.17	-.657	.476
	Geri Bildirim Yönelimi Ölçeği Toplam	382	83,99	.63	-.910	1,077

Tablo 1 incelendiğinde Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği ve Geri Bildirim Oryantasyon Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerleri -2 ile +2 arasında yer almaktadır ve dolayısıyla normal dağılım özelliği göstermektedir (Field, 2013).

Verilerin faktör analizine uygunluğunun test edilmesi için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Katsayısı ve Barlett Küresellik Testi analizleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan analiz sonucunda KMO değeri (.95) ve Barlett's Testi sonucu ($X^2=5985,356$, $df=276$, $p<.001$) olarak elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre KMO değeri .09'dan yüksek olduğu için veri setinin mükemmel düzeyde bir örneklem büyüklüğüne sahip olduğu sonucu elde edilmiştir (Sofroniou ve Hutcheson, 1999).

Bulgular

Ölçeğe ait yapılan analizlerin bulguları bu başlık altında sunulmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliği açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yapı geçerliliğini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Açımlayıcı Faktör Analizi

Varimax rotasyonu ve Principal Components metodu kullanılarak faktör analizi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2. Maddelere ve Alt Faktörlere Göre Faktör Yükleri

Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği					
	Faktör 1 Geri Bildirimi İşleme	Faktör 2 Geri Bildirimi Anlamlandırma	Faktör 3 Geri Bildirimi Kullanma	Faktör 4 Geri Bildirimi Sunma	Faktör 5 Geri Bildirime Karşı Duygusal Tepkileri Yönetme
Madde 1	.67				
Madde 2	.76				
Madde 3	.78				
Madde 4	.74				
Madde 5	.71				

Madde 6	.75	
Madde 7	.75	
Madde 8	.71	
Madde 9	.74	
Madde 10		.77
Madde 11		.80
Madde 12		.70
Madde 13		.62
Madde 14		.73
Madde 15		.68
Madde 16		.63
Madde 17		.70
Madde 18		.55
Madde 19		.72
Madde 20		.75
Madde 21		.58
Madde 22		.65
Madde 23		.67
Madde 24		.67

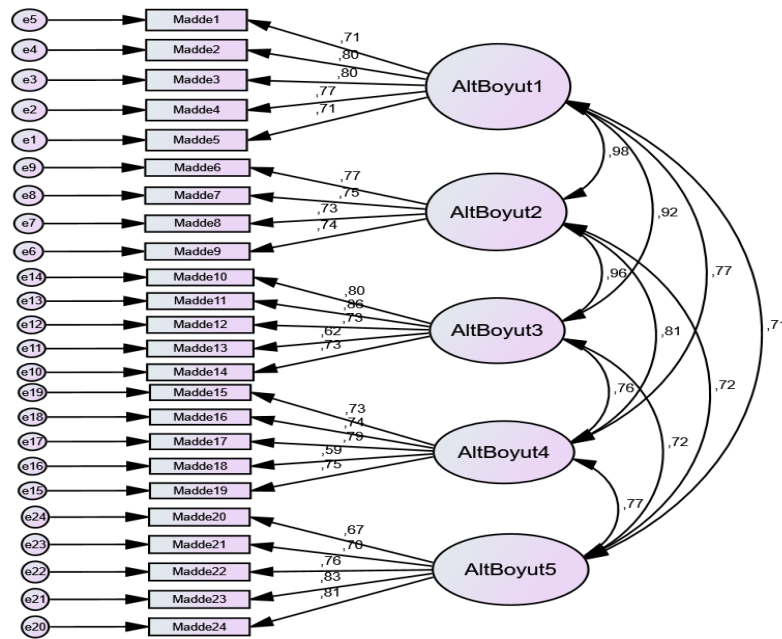
Tablo 2'ye göre yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucuna göre ölçeğin beş alt boyuttan oluştuğu sonucu elde edilmiştir. Ölçeğin madde faktör yük değerleri .55 ile .80 arasında değişiklik göstermektedir. Faktör yükünün .55 ve üzeri olması güçlü faktör olduğu anlamına gelmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Elde edilen faktör yükleri .55 ve üzeri olduğu için maddelerin güçlü olduğu görülmektedir. Geri bildirim işleme alt boyutu varyans değeri %21,39, geri bildirim anlamlandırma alt boyutu varyans değeri %15,24, geri bildirim kullanma alt boyutu varyans değeri %14,16, geri bildirim sunma alt boyutu varyans değeri %11,89 ve geri bildirim karşı duygusal tepkileri yönetme alt boyutu varyans değeri %5,73 olarak hesaplanmıştır.

Doğrulamalı Faktör Analizi

24 madde ve beş alt boyuttan oluşan Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği Amos 24 programı kullanılarak birinci düzey çok faktörlü yapısı Doğrulamalı Faktör Analizi ile test edilmiştir. Veriler normal dağılım göstermektedir ve bu sebeple Maksimum Likelihood yöntemi kullanılmıştır.

Tablo 3. Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'ne İlişkin Birinci Düzey Çok Faktörlü Model Doğrulamalı Faktör Analizi Uyum İndeksleri

İndeks	Değer	İyi Uyum Ölçütü	Mükemmel Uyum Ölçütü	Sonuç
X ² /sd	3,147	0 < X ² /sd < 5	0 < X ² /sd < 3	İyi Uyum
RMSEA	.075	0,00 ≤ RMSEA ≤ 0,10	0,00 ≤ RMSEA ≤ 0,05	İyi Uyum
SRMR	.056	0,00 ≤ SRMR ≤ 0,10	0,00 ≤ SRMR ≤ 0,05	İyi Uyum
NFI	.90	0,90 ≤ NFI ≤ 1,0	0,95 ≤ NFI ≤ 1,0	İyi Uyum
CFI	.91	0,90 ≤ CFI ≤ 0,95	0,95 ≤ CFI ≤ 1,0	İyi Uyum
GFI	.91	0,90 ≤ GFI ≤ 0,95	0,95 ≤ GFI ≤ 1,0	İyi Uyum
TLI	.90	0,90 ≤ TLI ≤ 1,0	0,95 ≤ TLI ≤ 1,0	İyi Uyum

Şekil 1. Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'ne ilişkin birinci düzey çok faktörlü doğrulayıcı faktör analizi modeli

Tablo 3'te Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'nin faktör analizi sonucunda elde edilen alt boyutlarının uyum indeksleri ile incelenmesi amaçlanmıştır ve bu amaç doğrultusunda yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre modelin geçerli uyum ölçütlerine sahip olduğu görülmektedir. Bu araştırmada X^2/sd değerinin 5'ten küçük olduğu bulgusu elde edilmiştir. X^2/sd değerinin 5'ten küçük olması modelin iyi uyum indeksine sahip olduğu ifade etmektedir (Karagöz, 2016). X^2/sd değeri 3,147 olduğu için modelin iyi uyum indeksine sahip olduğu görülmektedir. NFI, GFI, CFI ve TLI değerinin 0,90'dan büyük olduğu bulgusu elde edilmiştir. Değerlerin .90 büyük olması iyi uyum indeksinin göstergesi olarak kabul edilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). RMSEA ve SRMR değerleri de uygun aralıkta olması iyi uyum indeksinin göstergesi olarak kabul edilmektedir (Kline, 2016). Elde edilen bulgulara göre modelin iyi uyum indeksine sahip olduğu görülmektedir. Şekil 1'e göre yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ise faktör yüklerinin .59 ile .86 arasında değişiklik gösterdiği görülmektedir. Doğrulayıcı faktör analizinde ideal olarak faktör yüklerinin .50'nin üzerinde olması beklenmektedir (Brown, 2015). Faktör yükü .60 ve üzerinde olduğunda güçlü faktör yükü olarak değerlendirilmektedir (Hair vd., 2010). Elde edilen faktör yüklerinin güçlü olduğu görülmektedir.

Güvenirlilik

Aşağıda, ölçeğin betimsel istatistikleri, güvenirlik katsayıları ve alt boyutlar arası ilişkileri gösteren analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'ne Ait Betimsel İstatistikler ve Güvenirlik Analizi

<i>Alt Boyut</i>	<i>Madde</i>	<i>Ort</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>Madde Toplam Korelasyonu</i>	<i>Madde Silindiğinde α</i>	<i>Cronbach's Alpha</i>	<i>Mc Donald's Omega</i>
Geri Bildirimi İşleme	Madde 1	4,23	.86	.64	.95	.87	.92
	Madde 2	4,26	.86	.72	.95		
	Madde 3	4,37	.86	.74	.95		
	Madde 4	4,32	.82	.70	.95		
	Madde 5	4,17	.84	.67	.95		
Geri Bildirimi Anlamlandırma	Madde 6	4,23	.89	.71	.95	.83	.88
	Madde 7	4,22	.86	.72	.95		
	Madde 8	4,30	.84	.67	.95		
	Madde 9	4,14	.89	.71	.95		
Geri Bildirimi Kullanma	Madde 10	4,33	.81	.72	.95	.86	.90
	Madde 11	4,23	.84	.77	.95		
	Madde 12	4,19	.91	.66	.95		
	Madde 13	3,89	1,08	.58	.95		
	Madde 14	4,11	.92	.69	.95		
Geri Bildirimi Sunma	Madde 15	4,09	.88	.64	.95	.84	.87
	Madde 16	4,06	.92	.59	.95		
	Madde 17	4,10	.90	.67	.95		
	Madde 18	3,89	.98	.52	.95		
	Madde 19	4,08	.89	.69	.95		
Geri Bildirime Karşı Duygusal Tepkileri Yönetme	Madde 20	4,25	.90	.71	.95	.87	.86
	Madde 21	3,92	.94	.55	.95		
	Madde 22	3,87	.86	.62	.95		
	Madde 23	3,94	.86	.65	.95		
	Madde 24	3,86	.86	.65	.95		
<i>Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Toplam Puan</i>						.95	.97

Tablo 4'e göre Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği madde toplam korelasyonları değerlerinin ise .55 ile .77 arasında değiştiği görülmektedir. Maddenin ayırt edici gücünün yeterli düzeyde olması için madde toplam korelasyon değeri .30 ve üzeri olması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2018). Elde edilen bulgulara göre ölçek maddeleri ayırt etme gücü yeterli düzeydedir. Ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach's alpha ve Mc Donald's Omega katsayıları incelenerek hesaplanmıştır. Ölçme aracının güvenilir olduğunu ifade etmek amacıyla Cronbach's alpha ve Mc Donald's Omega değerinin .70 ve üzeri olması gerektiği ifade edilmektedir (Büyüköztürk, 2018). Yapılan analizler sonucunda ölçek alt boyutları ve toplam puanının Cronbach's alpha ve Mc Donald's Omega değerleri .70 ve üzeri olduğu için ölçme aracının güvenilir olduğu sonucu elde edilmektedir.

Tablo 5'e göre ölçek eş değeri için Geri Bildirim Yönelim Ölçeği toplam puanı ve alt boyutları ile Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği toplam puanı ve alt boyutları arasında korelasyon analizi yapıldığı görülmektedir. Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği geri bildirim işleme alt boyutu ile Geri Bildirim Yönelim Ölçeği fayda alt boyutu ($r=.685$, $p<.01$), geri bildirim sorumluluğu ($r=.611$, $p<.01$), geri bildirim yönelik sosyal farkındalık ($r=.597$, $p<.01$) ve geri bildirim öz-yeterliği ($r=.592$, $p<.01$) arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir.

Tablo 5. Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği Ölçekler Arası Korelasyon Değerleri

	<i>Geri Bildirimi İşleme</i>	<i>Geri Bildirimi Anlamlandırma</i>	<i>Geri Bildirimi Kullanma</i>	<i>Geri Bildirimi Sunma</i>	<i>Geri Bildirime Karşı Duygusal Tepkileri Yönetme</i>	<i>Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği Toplam Puan</i>
Fayda	.685**	.669**	.650**	.658**	.598**	-
Geri Bildirim Sorumluluğu	.611**	.607**	.621**	.612**	.572**	-
Geri Bildirime Yönelik Sosyal Farkındalık	.597**	.574**	.569**	.619**	.468**	-
Geri Bildirim Öz-Yeterliği	.592**	.589**	.599**	.617**	.602**	-
<i>Geri Bildirim Yönelimi Ölçeği Toplam</i>	-	-	-	-	-	.798**

*p<.05, **p<.01

Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği geri bildirim anlamlandırma alt boyutu ile Geri Bildirim Yönelim Ölçeği fayda alt boyutu ($r=.669$, $p<.01$), geri bildirim sorumluluğu ($r=.607$, $p<.01$), geri bildirim yönelik sosyal farkındalık ($r=.574$, $p<.01$) ve geri bildirim öz-yeterliği ($r=.589$, $p<.01$) arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir.

Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği geri bildirim kullanma alt boyutu ile Geri Bildirim Yönelim Ölçeği fayda alt boyutu ($r=.650$, $p<.01$), geri bildirim sorumluluğu ($r=.621$, $p<.01$), geri bildirim yönelik sosyal farkındalık ($r=.569$, $p<.01$) ve geri bildirim öz-yeterliği ($r=.599$, $p<.01$) arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir.

Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği geri bildirim sunma alt boyutu ile Geri Bildirim Yönelim Ölçeği fayda alt boyutu ($r=.658$, $p<.01$), geri bildirim sorumluluğu ($r=.612$, $p<.01$), geri bildirim yönelik sosyal farkındalık ($r=.619$, $p<.01$) ve geri bildirim öz-yeterliği ($r=.617$, $p<.01$) arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir.

Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği geri bildirim karşı duygusal tepkileri yönetme alt boyutu ile Geri Bildirim Yönelim Ölçeği fayda alt boyutu ($r=.598$, $p<.01$), geri bildirim sorumluluğu ($r=.572$, $p<.01$), geri bildirim yönelik sosyal farkındalık ($r=.468$, $p<.01$) ve geri bildirim öz-yeterliği ($r=.602$, $p<.01$) arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir.

Geri Bildirim Yönelim Ölçeği toplam puanı ile Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği toplam puanı arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir ($r=.798$, $p<.01$).

Ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla hesaplanan korelasyon değerlerine Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6. Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği Alt Boyutları Arası Korelasyon Değerleri

	1.	2.	3.	4.	5.
1. Geri Bildirimi İşleme	-	-	-	-	-
2. Geri Bildirimi Anlamlandırma	.842**	-	-	-	-
3. Geri Bildirimi Kullanma	.782**	.802**	-	-	-
4. Geri Bildirimi Sunma	.671**	.686**	.650**	-	-
5. Geri Bildirime Karşı Duygusal Tepkileri Yönetme	.640**	.633**	.657**	.673**	-

*p<.05, **p<.01

Tablo 6'ya göre alt boyutlar arasında yapılan korelasyon analizi sonucuna göre geri bildirim işleme ile geri bildirim anlamlandırma ($r=.842$, $p<.01$), geri bildirim kullanma ($r=.782$, $p<.01$) ile pozitif yönde yüksek düzeyde, geri bildirim sunma ($r=.671$, $p<.01$) ve geri bildirime karşı duygusal tepkileri yönetme ($r=.640$, $p<.01$) arasında ise pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Geri bildirim anlamlandırma ile geri bildirim kullanma ($r=.802$, $p<.01$) arasında pozitif yönde yüksek düzeyde, geri bildirim sunma ($r=.686$, $p<.01$) ve geri bildirime karşı duygusal tepkileri yönetme ($r=.633$, $p<.01$) arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Geri bildirim kullanma ile geri bildirim sunma ($r=.650$, $p<.01$) ve geri bildirime karşı duygusal tepkileri yönetme ($r=.657$, $p<.01$) arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Geri bildirim sunma ve geri bildirime karşı duygusal tepkileri yönetme ($r=.673$, $p<.01$) arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir.

Tartışma

Bu araştırmanın sonucunda Dawson vd. (2024) tarafından geliştirilen "The Feedback Literacy Behaviour" Ölçeği'nin Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği olarak Türk kültürüne uyarlandığı ve ölçeğin geçerli ve güvenilir ölçümler yapabileceği sonucu elde edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin 24 maddeden ve 5 alt boyuttan meydana geldiği görülmektedir. Bu alt boyutlar "geri bildirim işleme", "geri bildirim anlamlandırma", "geri bildirim kullanma", "geri bildirim sunma" ve "geri bildirime karşı duygusal tepkileri yönetme" olarak ifade edilmiştir. Alt boyutlar arasındaki yapılan korelasyon analizi sonucunda alt boyutların birbirleri ile pozitif yönde anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu görülmektedir. Ölçek eş değeri için yapılan korelasyon analizi sonucunda ise Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği alt boyutlar ve toplam puanı ile Geri Bildirim Yönelim Ölçeği alt boyutlar ve toplam puanı arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığını elde etmek amacıyla hesaplanan Cronbach's Alpha ve McDonald's Omega katsayıları ise ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Dawson vd.'ne (2024) göre geri bildirim işleme alt boyutu, öğrencilerin kendi çalışmalarını değerlendirip geliştirmek için geri bildirim süreçlerini aktif olarak kullanmalarını ifade eder. Bu alt boyut, öğrencilerin ödevlerinin kalitesi üzerine düşünceleri, iyi örnekler araştırmaları, başkalarından aldıkları geri bildirimleri dikkatle dinlemeleri ve önceki geri bildirimleri göz önünde bulundurarak

çalışmalarını iyileştirmelerini ele almaktadır. Geri bildirim anlamlandırma alt boyutu, öğrencilerin aldıkları yorumları kullanmadan önce dikkatli bir şekilde değerlendirmelerini ve hangi bilgileri benimseyip benimsemeyeceklerine bilinçli olarak karar vermelerini ifade eder. Geri bildirim kullanma alt boyutu, öğrencilerin aldıkları geri bildirimleri aktif bir şekilde uygulayarak çalışmalarını geliştirmelerini, öğrenciler geri bildirimlere göre hareket ettikten sonra çalışmalarının gelişimini kontrol etmelerini, mevcut işlerinde kaliteyi artırmak için yorumları kullanmalarını, gelecekteki çalışmalarını planlarken stratejiler geliştirmelerini ve önemli geri bildirimleri saklayarak ileride referans olarak değerlendirmelerini ifade eder. Geri bildirim sunma alt boyutu, bireylerin başkalarının çalışmalarına yönelik geri bildirim verirken yapıcı ve net olmalarını içerir. Bu alt boyutta, öğrenciler eleştirilerini belirlenen standartlar ve kriterlere uygun olarak sunar ve akranlarına destekleyici geri bildirimde bulunurlar. Böylece geri bildirim sürecinde olumlu gelişim ve kalite artışı hedeflenir. Geri bildirim karşı duygusal tepkileri yönetme alt boyutu, öğrencilerin aldıkları geri bildirimlere duygusal tepkilerini nasıl yönettiklerini ifade eder. Bu alt boyutta, öğrenciler makul eleştirilere açık olup olumsuz duygusal tepkilerle başa çıkma konusunda yetkin davranır, eleştirel yorumlar onların çalışmalarını geliştirmeleri için motivasyon kaynağı hâline gelir.

Geri bildirim okuryazarlığı davranışını geliştirmeye yönelik müdahalelerin nicel araştırmalarını mümkün kılmak için bunu ölçmeye yönelik araçlara ihtiyaç olduğu belirtilmektedir (Dawson vd., 2024). Alanyazın incelendiğinde geri bildirim okuryazarlığına yönelik uluslararası alanyazında oluşu gibi (Dong vd., 2023; Liao, 2021; Yu vd., 2022), Türk kültüründe de geliştirilmiş olan (Kartol ve Arslan, 2021; Yıldız vd., 2022) ölçme araçlarının mevcut olduğu görülmektedir. Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği, farklı davranışlara odaklanması ve lise döneminden başlayarak üniversite ve lisansüstü istihdam ortamları ile eğitim dışındaki alanlarda da faydalı olabilmesi bu ölçeği mevcut ölçeklerden farklı kılmaktadır. Ölçeğin özellikle davranışa odaklanan ortak bir ölçme sunarak gelecekteki geri bildirim okuryazarlığı araştırmalarında bu sorunun önüne geçmeye yardımcı olabileceği ifade edilmektedir (Dawson vd., 2024).

Geri bildirim sadece öğrenciye iletilen bilgi olmaktan ziyade, öğrencinin aktif olarak katılım gösterdiği, değerlendirme, uygulama ve geri bildirim sağlama süreçlerini içeren karşılıklı bir eylem olarak ifade edilmektedir (Carless ve Boud, 2018; Molloy vd., 2020). Geri bildirim okuryazarlığı, öğrencilerin geri bildirim sunduğu zorluklar ve fırsatlarla etkili bir şekilde başa çıkmalarına yardımcı olur (Dawson vd., 2024). Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği, öğrencilerin geri bildirim okuryazarlığı davranışlarının mevcut durumunu belirlemekte ve zaman içindeki değişimleri ölçmektedir. Türk kültürüne uyarlanan Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği öğrencilerin geri bildirim arama, anlama ve kullanma davranışlarının ölçülmesi, eğitimde geri bildirim süreçlerinin iyileştirilmesi ve müdahalelerin etkisinin değerlendirilmesi açısından önemli bir araçtır. Ölçeğin

eğitim bağlamına özgü dil kullanmaması, yükseköğretim dışındaki alanlarda da uygulanabilirliğini ortaya koymaktadır. Bu durum, geri bildirim okuryazarlığı davranışlarının lise, üniversite ve lisansüstü istihdam gibi farklı dönemlerde kullanılabileceğini göstermektedir. Çalışmanın sınırlılıkları arasında, örneklemin tek bir üniversitenin eğitim fakültesi öğrencilerinden oluşması yer almaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'nin Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koyarak öğrencilerin geri bildirimle etkileşimlerinin nicel olarak değerlendirilmesine yönelik önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu ölçek, eğitimciler ve araştırmacılar tarafından geri bildirim süreçlerini iyileştirmeye yönelik müdahalelerin etkisini ölçmek ve geliştirmek amacıyla kullanılabilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın sonucunda Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'nin 24 madde ve 5 alt boyuttan oluştuğu görülmektedir. Geri bildirim işleme alt boyutu 1, 2, 3, 4, 5. maddelerden; geri bildirim anlamlandırma alt boyutu 6, 7, 8, 9. maddelerden; geri bildirim kullanma alt boyutu 10, 11, 12, 13, 14. maddelerden; geri bildirim sunma alt boyutu, 15, 16, 17, 18, 19. maddelerden ve geri bildirim karşı duygusal tepkileri yönetme alt boyutu 20, 21, 22, 23, 24. maddelerden oluşmaktadır. Ölçeğin toplam puanı alınabilmektedir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Yapılan analizler sonucunda Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'nin Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucu elde edilmiştir.

Yapılacak ileriki çalışmalarda öğretmenlerin/eğitimcilerin de geri bildirim sağlama ve yönetme becerilerini ölçen bir ölçek geliştirilerek, öğrenci ve öğretmen geri bildirim okuryazarlığı arasındaki etkileşim detaylı şekilde incelenebilir. Geri Bildirim Okuryazarlığı Davranış Ölçeği'nin, geri bildirim okuryazarlığını geliştirmeye yönelik müdahalelerin etkinliğini ölçmede kullanılması, uygulamalı araştırmalar açısından önemli olabileceği düşünülmektedir. Böylece, hangi müdahalelerin öğrenci davranışlarında daha belirgin iyileşmeler sağladığı ortaya konulabilir. Geri bildirim süreçlerinde eğitimci-öğrenci iş birliği ihtiyacı göz önüne alındığında öğretmen ve öğrenci geri bildirim okuryazarlığının birlikte geliştirilmesine odaklanan araştırma ve geliştirme çalışmalarının alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Boud, D. & Molloy, E. (2013). Rethinking models of feedback for learning: The challenge of design. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 38(6), 698-712.
<https://doi.org/10.1080/02602938.2012.691462>
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research* (2. b.). Guilford.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (5. b.). Pegem Akademi.

- Carless, D. & Boud, D. (2018). The development of student feedback literacy: Enabling uptake of feedback. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 43(8), 1315–1325. <https://doi.org/10.1080/02602938.2018.1463354>
- Carless, D. & Winstone, N. (2020). Teacher feedback literacy and its interplay with student feedback literacy. *Teaching in Higher Education*, 28(1), 150-163. <https://doi.org/10.1080/13562517.2020.1782372>
- Dawson, P., Yan, Z., Lipnevich, A., Tai, J., Boud, D., & Mahoney, P. (2024). Measuring what learners do in feedback: The feedback literacy behaviour scale. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 49(3), 348-362. <https://doi.org/10.1080/02602938.2023.2240983>
- Dong, Z., Gao, Y., & Schunn, C. D. (2023). Assessing students' peer feedback literacy in writing: Scale development and validation. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 48(8), 1103-1118. <https://doi.org/10.1080/02602938.2023.2175781>
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (4. b.). Sage.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7. b.). Pearson.
- Han, Y. & Xu, Y. (2021). Student feedback literacy and engagement with feedback: A case study of Chinese undergraduate students. *Teaching in Higher Education*, 26(2), 181-196. <https://doi.org/10.1080/13562517.2019.1648410>
- Hattie, J. & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81-112. <https://doi.org/10.3102/003465430298487>
- Karagöz Y. (2016). *SPSS 23 ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler* (1. b.). Nobel.
- Kartol, A. & Arslan, N. (2021). Turkish version of the feedback orientation scale: Investigation of psychometric properties. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(1), 321-329. <https://doi.org/10.7884/teke.5129>
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4. b.). The Guilford.
- Liao, Y. (2021). *Developing and validating the Student Assessment-Based Feedback Literacy (SAFL) Instrument: A mixed-methods approach*. (Doktora Tezi). Available from ProQuest Dissertations and Theses database (UMI No.28865635).
- Molloy, E., Boud, D., & Henderson, M. (2020). Developing a learning-centred framework for feedback literacy. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 45(4), 527–540. <https://doi.org/10.1080/02602938.2019.1667955>
- Sofroniou, N. & Hutcheson, G. D. (1999). *The multivariate social scientist*. Sage.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6. b.). Pearson.

- Winstone, N. E. & Carless, D. (2019). *Designing effective feedback processes in higher education: A learning-focused approach*. Routledge.
- Winstone, N. E., Nash, R. A., Rowntree, J., & Parker, M. (2017). It'd be useful, but I wouldn't use it: Barriers to university students' feedback seeking and recipience. *Studies in Higher Education*, 42(11), 2026–2041. <https://doi.org/10.1080/03075079.2015.1130032>
- Wisniewski, B., Zierer, K., & Hattie, J. (2019). The power of feedback revisited: A meta-analysis of educational feedback research. *Frontiers in Psychology*, 10, 3087. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.03087>
- Yang, L., Sin, K., Li, X., Guo, J., & Lui, M. (2014). Understanding the power of feedback in education: A validation study of the Feedback Orientation Scale (FOS) in classrooms. *The International Journal of Educational and Psychological Assessment*, 16(1), 21-46. <https://l24.im/kemY> sayfasından erişilmiştir.
- Yıldız, H., Bozpolat, E., & Hazar, E. (2022). Feedback Literacy Scale: A study of validation and reliability. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 7(19), 2214–2249. <https://doi.org/10.35826/ijoecc.624>
- Yu, S., Zhang, E. D., & Liu, C. (2022). Assessing L2 student writing feedback literacy: A scale development and validation study. *Assessing Writing*, 53, 100643. <https://doi.org/10.1016/j.asw.2022.100643>

Extended Summary

Feedback given to students can be powerful, but the effects of feedback depend on students' receiving and implementing the feedback. When the literature is examined, it is seen that in recent years, research has been conducted on the concept of feedback literacy in order to understand how to help students make the best use of feedback (Dawson et al., 2024). When feedback is used effectively by students, it is stated to have one of the most powerful effects in education (Wisniewski et al., 2019). However, when feedback does not have the expected effect on students, it can become a less effective and therefore unsatisfying element. It is stated that educators who provide feedback may experience disappointment because students do not take feedback into account or do not have the desired effect (Winstone et al., 2017). In an effective feedback process, sharing responsibility between educators and students, especially students' implementation of the feedback received, is very important in terms of the concept of feedback literacy (Carless and Winstone, 2020).

Feedback is an active process. The Feedback Literacy Behaviour Scale aims to measure the effectiveness of the feedback applied, and obtaining information from students about what they do in feedback processes is the basis of the scale (Dawson et al., 2024). It is emphasised that the concept of

student feedback literacy has received increasing attention in higher education, but studies on this subject are quite limited. It is also stated that there is a need for research on this concept (Han and Xu, 2021). In today's educational environment, effective feedback processes stand out as one of the cornerstones of students' learning and development processes. Feedback literacy behaviours, that is, students' ability to perceive, evaluate and apply feedback, are critical to make learning processes more efficient. In order to measure students' feedback literacy behaviours, measurement tools are needed. The aim of this study is to test the translation, adaptation, validity and reliability of "The Feedback Literacy Behaviour" Scale developed by Dawson et al. (2024) into Turkish as Feedback Literacy Behaviour Scale.

The criterion in the study was determined as university students. The study group of the research consisted of 382 university students including 268 female (70.2%) and 114 male (29.8%) students. Feedback Literacy Behaviour Scale, Feedback Orientation Scale and Personal Information Form were used as data collection tools. Feedback Literacy Behaviour Scale, Feedback Orientation Scale and Personal Information Form were used as data collection tools. Descriptive statistics, exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis, reliability analysis and Pearson correlation coefficient were used to analyse the data. The analyses were obtained by using SPSS, Jamovi and AMOS package programmes.

As a result of this study, The Feedback Literacy Behaviour Scale developed by Dawson et al. (2024) was adapted to Turkish culture as Feedback Literacy Behaviour Scale, and it was concluded that the scale could make valid and reliable measurements. As a result of the analyses, it was seen that the scale consisted of 24 items and 5 sub-dimensions. These sub-dimensions were expressed as "processing feedback", "making sense of feedback", "using feedback", "presenting feedback" and "managing emotional reactions to feedback". When the correlations between the sub-dimensions were analysed, it was found that the sub-dimensions had a significant positive relationship with each other. As a result of the correlation analysis for scale equivalence, significant positive relationships were obtained between the sub-dimensions and total score of the Feedback Literacy Behaviour Scale and the sub-dimensions and total score of the Feedback Orientation Scale. Cronbach's Alpha and McDonald's Omega coefficients calculated to obtain the internal consistency of the scale show that the scale is reliable.

Cronbach's Alpha and McDonald's Omega coefficients were analysed for the internal consistency of the scale and $\alpha=.87$, $\omega=.92$ for the feedback processing subscale, $\alpha=.83$, $\omega=.88$, $\alpha=.86$, $\omega=.90$ for the sub-dimension of using feedback, $\alpha=.84$, $\omega=.87$ for the sub-dimension of presenting feedback, $\alpha=.87$, $\omega=.86$ for the sub-dimension of managing emotional reactions to feedback and $\alpha=.95$, $\omega=.97$ for the total score. According to the results of exploratory factor analysis, item factor loadings

varied between .55 and .80. Factor loadings of .55 and above mean a strong factor (Tabachnick and Fidell, 2013). Since the factor loadings obtained were .55 and above, it was seen that the items were strong. As a result of the confirmatory factor analysis, it was seen that the factor loadings varied between .59 and .86. In confirmatory factor analysis, ideally factor loadings were expected to be above .50 (Brown, 2015). When the factor loading was .60 and above, it was considered as a strong factor loading (Hair et al., 2010). It was seen that the factor loadings obtained were strong.

As a result of this research, it was seen that the Feedback Literacy Behaviour Scale consisted of 24 items and 5 sub-dimensions. The sub-dimension of processing feedback consisted of items 1, 2, 3, 4, 5, the sub-dimension of making sense of feedback consisted of items 6, 7, 8, 9, the sub-dimension of using feedback consisted of items 10, 11, 12, 13, 14, the sub-dimension of presenting feedback consisted of items 15, 16, 17, 18, 19 and the sub-dimension of managing emotional reactions to feedback consisted of items 20, 21, 22, 23, 24. There were no reverse items in the scale. The total score of the scale can be obtained. As a result of the analyses, it was concluded that the Feedback Literacy Behaviour Scale was a valid and reliable measurement tool in Turkish culture.

In conclusion, this study provides an important contribution to the quantitative assessment of students' interactions with feedback by demonstrating that the Feedback Literacy Behaviour Scale is a valid and reliable measurement tool in Turkish culture. This scale can be used by educators and researchers to measure and improve the effect of interventions to improve feedback processes.

In future studies, the interaction between student and teacher feedback literacy can be examined in detail by developing a scale that measures the ability of teachers/educators to provide and manage feedback. It is thought that using the Feedback Literacy Behaviour Scale to measure the effectiveness of interventions to improve feedback literacy may be important for applied research. Thus, it can be revealed which interventions provide more significant improvements in student behaviours. Considering the need for educator-student collaboration in feedback processes, it is thought that research and development studies focusing on the development of teacher and student feedback literacy together will contribute to the literature.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hâle getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu çalışmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 12.07.2024 tarih ve 2024/584 sayılı onayı ile yürütülmüştür.